

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 24 ноември 2023 г.
(OR. en)

15658/23

LIMITE

JAI 1517
COPEN 400
RELEX 1346
IPCR 62
COJUR 57

БЕЛЕЖКА

От:	Председателството
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
№ предх. док.:	13632/23
Относно:	Съдебни действия и борба с безнаказаността по отношение на престъпления, извършени във връзка с агресията на Русия срещу Украйна — Актуално състояние

Приложено се изпраща на делегациите бележка на председателството по посочения по-горе въпрос.

**Съдебни действия и борба с безнаказаността по отношение на престъпления,
извършени във връзка с агресията на Русия срещу Украйна — актуално състояние**

От началото на агресивната война на Русия срещу Украйна на Съвета редовно се предоставя информация за актуалното състояние на съдебните действия и борбата с безнаказаността. Предишната информация за актуалното състояние беше представена за заседанието на Съвета по правосъдие и вътрешни работи на 20 октомври (док. 13632/23). В нея бяха изтъкнати по-специално започването на дейността на Международния център за наказателно преследване на престъплението агресия срещу Украйна (ICPA), разработването на базата данни за доказателства за основни международни престъпления (CICED) в Евроюст, министерската конференция в Рига на 11 септември, Конференцията на участниците в регистъра на щетите на 12 септември, също в Рига, и развитието, свързано със законодателни инструменти.

На 26—27 октомври Европейският съвет припомни, че на Русия и нейното ръководство трябва да бъде потърсена пълна отговорност за повеждането на агресивната война срещу Украйна и за други особено тежки престъпления съгласно международното право. Европейският съвет призова да се продължи работата, включително в рамките на основната група, по усилията за създаване на трибунал за наказателно преследване на престъплението агресия срещу Украйна, който да се ползва с най-широка международна подкрепа и легитимност, и по въвеждането на бъдещ механизъм за компенсация. Освен това Европейският съвет изрази подкрепата си за работата на Международния наказателен съд и осъди опитите на Русия да подкопае международния мандат и дейността на този съд.

С оглед на заседанието на Съвета по правосъдие и вътрешни работи на 4 декември председателството би желало да привлече вниманието на делегациите към следните аспекти:

Продължава да расте подкрепата за дейностите, извършвани от съвместния екип за разследване (CER) на предполагаеми основни международни престъпления, извършени в Украйна, и от ICPA, като и двете структури са създадени и подпомагани от Евроюст.

На 5 октомври Европол се присъедини към СЕР като участник с цел предоставяне на аналитична и криминалистична подкрепа на членовете на СЕР, по-специално в областта на разузнавателните данни от открити източници. Това асоцииране представлява осезаем напредък в осигуряването на координирана подкрепа от Евроюст и Европол за националните органи, разследващи основни международни престъпления в Украйна. В съответствие с Регламент (ЕС) 2022/838 двете агенции работят заедно за определяне на допълнителни практически и динамични механизми за сътрудничество.

От започването на дейността на ICRA Евроюст работи с членовете на ICRA за определяне на стратегия за наказателно преследване, анализ на съществуващите доказателства и възможните пропуски. Членовете на ICRA се срещат ежеседмично в Евроюст, за да обсъждат тези въпроси и да набелязват допълнителни нужди от подкрепа, включително евентуален бъдещ принос от експерти.

След подписването на 3 март 2023 г. на меморандум за разбирателство със седемте национални органа на СЕР (Естония, Латвия, Литва, Полша, Румъния, Словакия и Украйна), САЩ официално обявиха, че ще предоставят 1 милион щатски долара на ICRA. Този финансов принос ще бъде насочен чрез бюджетния инструмент на Съюза, който е предоставил първоначалното финансиране (инструментите в областта на външната политика). Това е още една стъпка към интернационализацията на ICRA. Същевременно Евроюст работи по поэтапното въвеждане на CISED, за което досега са допринесли 13 държави, включително Украйна и САЩ. Испанското председателство продължава да насърчава всички държави членки да дадат принос за CISED.

Дейностите за изграждане на капацитет и експертен опит се активизираха още повече. На 19 октомври Мрежата по въпросите на геноцида публикува документ, озаглавен „Престъплението агресия в националното законодателство на държавите — членки на ЕС, държавите — наблюдатели към Мрежата по въпросите на геноцида, и Украйна“. В документа се прави преглед на националните определения за престъплението агресия в държавите — членки на ЕС, държавите — наблюдатели към Мрежата по въпросите на геноцида, и Украйна, както и на свързаните с него разпоредби относно компетентността. Това предоставя полезна информация за работата на ICRA, като допълва оперативните му усилия.

Евроюст и Украйна съпредседателстват работното направление относно националните разследвания в рамките на групата за диалог, чиято цел е да насърчава разбирането на основните предизвикателства в работата по разследване на национално равнище и съвместно да намира решения на политическо равнище. На второто заседание на работното направление, проведено на 26 октомври, след приноса на националните компетентни органи, които участват в него, бяха обсъдени свързаните с доказателствата предизвикателства на разследванията. В този контекст бяха изтъкнати процесуалните предизвикателства, по-специално допустимостта на доказателствата.

Що се отнася до информацията относно международните престъпления, събирана и съхранявана от организациите на гражданското общество (ОГО), все още изглежда трудно тази информация да се счита за допустима пред националните съдилища поради различни причини, включително поради факта, че изискванията за допустимост на доказателствата се различават в отделните държави членки.

Тази тема беше обсъдена от представители на съдебните органи и 20 ОГО от Украйна и държави партньори на четвъртата *ad hoc* среща относно войната в Украйна, организирана от Европейската мрежа за разследване и наказателно преследване на геноцид, престъпления срещу човечеството и военни престъпления („Мрежата по въпросите на геноцида“) на 9 ноември. Обсъжданията по време на срещата бяха съсредоточени върху ролята на ОГО в събирането и анализирането на информация — включително относно престъплението агресия и престъпленията, извършени от частни военни участници — и тяхното сътрудничество с националните съдебни органи.

Що се отнася до усилията за създаване на трибунал за наказателно преследване на престъплението агресия, въпросът се разглежда в рамките на Съвета от работна група „Международно публично право“ (COJUR), която обсъди темата на 6 октомври. На международно равнище форумът, в рамките на който се провеждат обсъждания, е основната група — група от държави със сходни възгледи. 40 държави взеха участие в последното заседание на основната група в Берлин на 16 ноември. Следващото заседание на основната група ще се проведе през януари 2024 г.

Регистърът на щетите за Украйна ще служи като регистър на искове и доказателства за щети, загуби или наранявания, причинени от неправомерни действия от международен характер на Руската федерация в Украйна или срещу нея. Третото заседание на Конференцията на участниците се проведе на 16 ноември в Страсбург. На него бяха избрани седемте членове на управителния съвет на регистъра, беше приет годишния бюджет за 2024 г. и предварителния бюджет за 2025 г. и беше постигнато съгласие по информационна стратегия за разширяване на членството в регистъра към трети държави. Управителният съвет е един от основните органи на регистъра и е от решаващо значение за започването на основната работа на регистъра, а именно предлагането на правила и процедури, уреждащи работата на регистъра, и окончателното определяне на допустимите искания, които могат да бъдат вписани в регистъра. Първоначално работата на регистъра ще се концентрира и върху разработването на неговата цифрова платформа. Целта е основната му дейност — приемането на искове — да започне през първото тримесечие на 2024 г.

Председателството отдаде висок приоритет на постигането на напредък по двата обсъждани понастоящем законодателни инструмента в сектора на правосъдието, които са свързани с ефективността на ограничителните мерки на ЕС.

Първият инструмент е предложението за директива относно нарушенията на ограничителните мерки, в която се установяват минимални правила относно определянето на престъпленията и видовете и размера на санкциите. Втората тристранна среща по въпроса се състоя на 26 септември. Целта и на двата съзаконодателни органа е да се стигне до пълно споразумение по време на испанското председателство. Трета и евентуално заключителна тристранна среща е планирана за 30 ноември.

Вторият инструмент е предложението за директива относно отнемането и конфискацията на активи, с която ще се разширят възможностите за конфискация, включително на „богатство с неизяснен произход“, и ще се активизират действията на националните служби за отнемане на активи. Тя ще се прилага, наред с другото, за престъпленията, обхванати от Директивата относно нарушенията на ограничителните мерки. Целта и на двата съзаконодателни органа е да се постигне споразумение по време на испанското председателство. Работата продължи на техническо равнище след втората тристранна среща, която се състоя на 3 октомври. Трета и евентуално заключителна тристранна среща е планирана за 12 декември.